

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
СУНЬСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ МАМАДЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Яруллина, д.7а, с.Малая Сунь,
Мамадышский район,
Республика Татарстан, 422173

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МАМАДЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ СОН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Яруллин ур., 7а йорт, Кече Сон авылы,
Мамадыш районы,
Татарстан Республикасы, 422173

тел.(факс): (85563) 3-07-03; e-mail: : Sun.Mam@tatar.ru, www:mamadysh.tatarstan.ru

Постановление
от 24.03.2022г.

Карап
№ 12

**«2022-2024 елларга Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлеге территориисендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программысын раслау турында**

Россия Федерациясе Жир кодексының 11, 13 статьялары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәнең гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы нигезендә, Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының «Сон авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, КАРАР БИРӘМ:

1. “2022-2024 иче елларга Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районының Сон авыл жирлеге территориисендә жирләрдән файдалану һәм саклау» муниципаль программысын раслау турында.
2. Элеге каарны Мамадыш муниципаль районының (mamadysh.tatarstan.ru) рәсми сайтында, Татарстан Республикасы хокукый мәгълumat рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.
3. Карап рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
4. Элеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы
Сон авыл жирлеге Башкарма
комитеты житәкчесе

/М.Ф.Сәләхов/

Сон авыл жирлеге Башкарма комитетының
24.03.2022 елның 12 санлы карарына күшүмтө

**2022-2024 елларда «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы
Сон авыл жирлеге территориясендө жирлэрне куллану һәм саклау»
муниципаль программы
ПАСПОРТЫ**

Программа атамасы	“2022-2024 елларда Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлеге территориясендө жирлэрне куллану һәм саклау”.
Программаны эшләү өчен нигезләр	2001 елның 25 октябрендәге 136-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендө жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы
Программаның заказчысы	Сон авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның төп эшләүчесе	Сон авыл жирлеге башкарма комитеты
Муниципаль программаның максаты	Жирлэрне системалы рәвештә инвентаризацияләү, рациональ файдаланылмы торган жирлэрне ачыклау, жирләрнең (туфракларның) сыйфатын саклау һәм экологик хәлне яхшырту; халыкның сәламәтлеген һәм яшәешенең үцай шартларын тәэмин итү өчен әйләнә-тирә мохитне саклау, яклау һәм яхшырту.
Муниципаль программаның бурычлары	Авыл жирлеге территориясендө жирлэрне рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру, жирлэрне инвентаризацияләү.
Муниципаль программының тормышка ашыру сроклары	2022-2024
Финанслау чыганаклары һәм күләме	Финанслау таләп итми
Программаны тормышка	Жирләрдән файдалануны тәртипкә салу; яңа

ашыруның көтелгән нәтижәләре	жир кишәрлекләрен әйләнешкә керту; жирләрне нәтижәле файдалану һәм саклау; бозылган жирләрне торғызу; Сон авыл жирлеге халкының экологик куркынычсызлығын һәм аның тормыш сыйфатын күтәрү; салым салу базасын арттыру;.
Программаның кулланылышын контролдә тоту	Программаның кулланылышын Сон авыл жирлеге башкарма комитеты тикшереп тора

1. Программаның әчтәлеге һәм аны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Жир-гомуми биосфераның мөһим өлеше, аны куллану башка табигать объектлары: су, урманнар, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирне куллану һәм саклаудан башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел диярлек. Шул ук вакытта жиргә карата хужасылык кичекмәстән яки якын киләчәктә әйләнә — тирә мохиткә зыян китерәчәк, жирнең өске катламы-туфрак жимерелүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бәтен табигать комплексының экологик начараюына да китерәчәк 2022-2024 елларда «Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Сон авыл жирлеге территориясендә жирләрне куллану һәм саклау» муниципаль программысы (алга таба Программа) жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә идарә итү буенча дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәэмин итә торган жирләрне куллану һәм саклау очен үңай шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Жир фондының зур күләмнәрен төрле максатларда куллану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык буыннарының табигый бәтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли.

Табигаттә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дөрес эшләвен бозу, урманмы ул, хайваннар дөньясы, жир, экосистеманың бәтенлеген бозуга китерә.

Жирне рациональ файдаланмау, аңа куллану һәм хужасылыз мөнәсәбәт аның башкара торган функцияләрен бозуга, табигый үзлекләрнең кимүенә китерә.

Жирне саклау жирдән нәтижәле файдалану булганда гына нәтижәле булырга мөмкин.

Сон авыл жирлегенең тотрыкли социаль-икътисади үсеше һәм анда яшәүчеләрнең экологик куркынычсыз тормышы проблемалары бүгенге этапта жирләрне саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән.

Авыл жирлеге дәрәҗәсендә жирләрне саклау һәм куллану буенча жирле проблемаларны мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвенә, хәзерге вакытта яшәүче кешеләр генә түгел, киләчәк буын мәнфәгатьләрендә тулы, комплекслы һәм

акыллы итеп хәл итәргә мөмкин.

Сон авыл жирлеге территориясендә төрле файдалану өчен жир кишәрлекләре бар.

Иң кыйммәтле жирләр-авыл хужалыгы жирләренә караган авыл хужалыгы жирләре.

Жирлек территориясендә көтүлекләр һәм печәнлекләр мәдәни-техник торышы буенча, нигездә, чиста. Печәнлекләр фермер һәм шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан кулланыла.

Жирләрнең экологик торышы уртacha яхшы, әмма стихияле санкцияләнмәгән чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Программаның төп максатлары һәм бурычлары.

Программаның максаты:

- жирләрнең экологик системаларны, жирнең хужалык һәм башка төр эшчәнлек алып баруның нигезе булырга сәләтен саклап калуны тәэмин итүче ысуллар белән файдалану;
- жирләрне деградацияләү, пычрату, чүпләү, бозу, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (заарлы) йогынтыларын булдырм;
- деградациягә, пычрануга, чүпләнүгә, бозылуга, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (заарлы) йогынтысына дучар булган жирләрне яхшырту һәм яңадан торгызуны тәэмин итү;
- авыл жирлегендәге жирләрне, экологик хәлне яхшырту; халыкның сәламәтлеген һәм тормыш-көнкүрешен уңай шартлар белән тәэмин итү өчен авыл жирлегенең табигатен саклау һәм реабилитацияләү;;
- арендага (милеккә) бирү максатларында жирләрне системалы рәвештә инвентаризацияләү үткәру, рациональ файдаланылмый торган жирләрне ачыклау;
- деградацияләнергә, бозылуга һәм башка тискәре (заарлы) йогынтыларга дучар булган жирләрне яхшырту һәм торгызуны тәэмин итү;
- жирләрнең (туфракның) сыйфатын саклау һәм экологик хәлне яхшырту;
- әйләнә-тирә мохитне саклау һәм яхшырту, халыкның сәламәтлеген һәм тормыш эшчәнлеге өчен уңай шартлар тудыру. Задачи программы:
- жирләрне куллану һәм саклау нәтижәлелеген арттыру;
- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрне рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру;
- жирләрне инвентаризацияләү.

3. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

Программа чараларын финанслау каралмаган.

4. Программаны тормышка ашыру механизмы.

Программаны тормышка ашыру Сон авыл жирлеге территорииясендә әлеге программаны тормышка ашыру механизмын регламентлаучы норматив-хокукый акт нигезендә тормышка ашырыла.

Программаны башкаручылар тормышка ашыра:

- программаны тормышка ашыруны норматив-хокукый һәм методик яктан тәэммин иту;

- подготовку предложений по объемам и условиям предоставления средств бюджета для реализации Программы;

- программаның максатларын һәм бурычларын яктыртуга юнәлдерелгән мәгълүмати һәм аңлату эшләрен оештыру;

- жирләрне саклау максатыннан жир биләмәләренә инвентаризация үткәрәләр.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне деградацияләү, пычрату, чүпләү, бозу, хужалық эшчәнлегенең башка тискәре (заарлы) йогынтысын булдырмау, максатчан қулланылмаган яки қулланылмаган жир кишәрлекләрен, жирләрнен башка характеристикаларын рөхсәт ителгәнчә файдаланылмавын ачыклау максатыннан башкарыла.

5. Программаның көтелгән нәтижәләре

Әлеге программаны тормышка ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга, яна жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертугә, авыл жирлегенең инвестицион җәлеп итүчәнлеген арттыруга, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәле файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

6. Программаның төп чаралары исемлеге

п/п	Программаны тормышка ашыру буенча чаралар	Финанслау чыганаклары	Үтәү вакыты	Программа чараларын үтәү өчен жаваплы
1	Гражданнага жир законнарына аңлатма бирү.	чаралар каралмаган	һәрдайым	Авыл жирлеге Башкарма комитеты
2	Авыл жирлеге территориясен чүп-чардан чистарту буенча дайми чаралар оештыру	чаралар каралмаган	һәрдайым	Авыл жирлеге Башкарма комитеты

3	Буш һәм рациональ булмаган файдаланылмый торган жирләрне ачыклау һәм аларны үз вакытында хужалык эйләнешенә керту	чаралар каралмаган	hәрдайм	Авыл жирлеге Башкарма комитеты
4	Жир кишәрлекләрен үз белдеге белән алу фактларын ачыклау	чаралар каралмаган	hәрдайм	Авыл жирлеге Башкарма комитеты
5	Жирләрне инвентаризацияләү	чаралар каралмаган	hәрдайм	Авыл жирлеге Башкарма комитеты
6	Экологик хәлне шактый начараюга китеерүче жир участокларыннан файдалану фактларын ачыклау.	чаралар каралмаган	hәрдайм	Авыл жирлеге Башкарма комитеты